

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6Cdo/47/2024
Identifikačné číslo spisu:	8515205351
Dátum vydania rozhodnutia:	27.03.2025
Meno a priezvisko:	Mgr. Dušan Čimo
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:8515205351.4

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ K. V., narodeného XX. Q. XXXX, H. J.. H. X, 2/ S. V., narodeného XX. P. XXXX, H., S. XX a 3/ L. V., narodenej XX. S. XXXX, H., J.. H. X, zastúpených JUDr. JCLic. Tomášom Majerčákom, PhD., advokátom, Košice, Južná trieda 28, proti žalovaným 1/ D. E., narodenej XX. M. XXXX, Š. Z. XXX, zastúpenej splnomocnenkyňou C&T Advokáti s.r.o., Bratislava, Fedinova 3b, IČO: 51 284 961 a 2/ Z. V., narodenému XX. Z. XXXX, zomrelému XX. M. XXXX, naposledy bytom Š.É. Z. XXX, o určenie, že nehnuteľnosť patrí do dedičstva, vedenom na Okresnom súde Stará Ľubovňa pod sp. zn. 2C/216/2015, o dovolaní žalobcov 1/ a 2/ proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove z 30. novembra 2023 sp. zn. 5Co/51/2023, takto

rozhodol:

V dovolacom konaní p o k r a č u j e ako s právnym nástupcom žalovaného 2/ s Z. V., narodeným XX. Z. XXXX, Š. Z. XX.

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobcovia 1/ a 2/ sú povinní zaplatiť žalovanej 1/ náhradu trov dovolacieho konania vo výške určenej súdom prvej inštancie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Stará Ľubovňa (ďalej tiež len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 19. marca 2018 č. k. 2C/216/2015-202 určil, že rodinný dom súpisné číslo XXX postavený na parcele KN-C č. 918/2 vedený Okresným úradom Stará Ľubovňa katastrálny odbor na LV č. XXX k. ú. Š. Z., obec Š. Z., okres N. Ľ. (ďalej tiež len „sporný dom“), patrí v podiele 1 do dedičstva po nebohom S. V., rodenom V., narodenom XX. Z. XXXX, r. č. XXXXXX/XXX, naposledy bytom Š. Z. XXX, zomrelom XX. M. XXXX a v podiele 1 do dedičstva po nebohej manželke E. V., rodenej K., narodenej XX. Z. XXXX, r. č. XXXXXX/XXX, naposledy bytom tamtiež, zomrelej XX. M. XXXX. Výslovil, že všetci žalobcovia majú proti obom žalovaným nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % s tým, že ich výšku určí súd samostatným uznesením po právoplatnosti veci samej. Právne takéto svoje rozhodnutie odôvodnil vo veci samej ust. čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (príloha oznámenia Federálneho ministerstva zahraničných vecí ČSFR č. 209/1992 Zb.); čl. 20

ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ústavného zákona SNR č. 460/1992 Zb. v znení neskorších ústavných zákonov); § 137 písm. c), § 153, § 230 a § 470 ods. 1 a 2 Civilného sporového poriadku (zákona č. 160/2015 Z. z. v znení zákona č. 87/2017 Z. z. a dnes už aj ďalších zmien a doplnení, ďalej tiež len „CSP“); § 211 Civilného mimosporového poriadku (zákona č. 161/2015 Z. z., dnes taktiež v znení neskorších zmien a doplnení); § 34, § 129 ods. 1, § 130 ods. 1, § 132 ods. 1, § 133 ods. 2, § 134 ods. 1, § 145 ods. 2, § 148 ods. 1, § 149 ods. 1 a §§ 460 a 868 Občianskeho zákonníka č. 40/1964 Zb. v znení neskorších zmien a doplnení (ďalej tiež len „OZ“); § 133 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka č. 140/1950 Zb. (správne „141/1950 Zb.“ - pozn. Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ďalej tiež len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) a § 70 ods. 1 a 2 katastrálneho zákona (č. 162/1995 Z. z.). Vecne mal za to, že nebola dôvodnou námietka žalovaných existenciou prekážky veci právoplatne rozsúdenej (rei iudicatae), pretože účastníčkou právoplatne skončeného konania sp. zn. 5C/99/90 nebola aj žalovaná 1/, na ktorú žalovaný 2/ ešte pred skončením takého konania previedol vlastníctvo sporného domu a napriek zhode, resp. právnomu nástupníctvu v prípade ostatných účastníkov (dnes strán) nebol celkom totožný ani predmet sporu (v skoršom konaní požiadavka na určenie bezpodielového spoluvlastníctva - ďalej tiež len „BSM“ poručiteľov k polovičnému spoluvlastníckemu podielu na spornom dome). Žalobcovia mali naliehavý právny záujem na požadovanom určení, lebo tu bol spor o vlastníctvo nehnuteľnosti zapísanej v katastri ako výlučné vlastníctvo žalovanej 1/ a stranám nechýbala ani vecná legitimácia (pre postavenie žalovanej 1/ ako vlastníčky sporného domu zapísanej v katastri a žalobcov a žalovaného 2/ ako dedičov po poručiteľoch). V prípade veci samej potom relevantné výsledky vykonaného dokazovania podporovali verziu žalobcov, podľa ktorej sporný rodinný dom postavili svojpomocne poručníci spolu so žalovaným 2/ a šlo tak o prípad pôvodného (originálneho) nadobudnutia veci do ich spoluvlastníctva (v prípade podielu poručiteľov do BSM), dôkazy nasvedčujúce opaku boli zaťažené rôznymi (v odôvodnení rozsudku priblíženými) chybami a neobstála ani argumentácia žalovanej 1/ o nadobudnutí ňou podielov poručiteľov vydržaním, v tomto prípade pre absenciu dobromyseľnosti o tom, že jej patrí sporný dom ako celok. Akceptovať bolo treba napokon i požiadavku na určenie štvrtinového spoluvlastníckeho podielu (na spornom dome) v prospech každého z poručiteľov, keď táto pri úmrtí už oboch poručiteľov a nepreukázaní toho, žeby ich podiely (v rámci vyporiadania BSM) nemali byť rovnaké, zodpovedala kritériám zákonnosti aj spravodlivosti, argumentoval tiež súd prvej inštancie, ktorý napokon rozhodnutie o trovách konania odôvodnil právne ust. §§ 251 a 255 a § 262 ods. 1 CSP a vecne plným úspechom žalobcov.

2. Krajský súd v Prešove (ďalej tiež len „odvolací súd“ a spolu so súdom prvej inštancie tiež len „nižšie súdy“) rozsudkom z 25. júna 2019 sp. zn. 5Co/122/2018 na odvolanie žalovaných napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 aj 2 CSP potvrdil a žalobcom priznal voči žalovaným nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. Do odôvodnenia takéhoto svojho rozhodnutia nad rámec pomerne rozsiahlych reprodukcií podstatnej časti odôvodnenia napadnutého rozsudku, odvolania žalovaných a ďalších vyjadrení (replík aj duplík) strán pojal závery o vecnej správnosti preskúmaného rozsudku a o skutkových zisteniach, vyhodnotení rozhodujúcich skutočností a právnom posúdení veci súdom prvej inštancie tak, že sa s týmito bolo namieste plne stotožniť, nebolo potrebné ich opakovať a ani zo strany odvolateľov neboli tvrdené také skutočnosti, s ktorými by sa nevyporiadal už súd prvej inštancie. Sám nad rámec konštatovania správnosti jednotlivých čiastkových záverov súdu prvej inštancie a odkazov na časť judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky uviedol, že „súdny zmier nie je vkladuschopnou listinou a nemôže preto predstavovať prekážku rozsúdenej veci“, najmä sa však na doplnenie venoval argumentácii, pre ktorú podľa neho obстоjí rozhodnutie o určení práv štvrtinových spoluvlastníkov na strane poručiteľov k času ich smrti (§ 149 ods. 5 OZ a potreba jeho uplatnenia aj na prípady spadajúce pred čas jeho účinnosti, t. j. pred 1. novembrom 2008).

3. Najvyšší súd uznesením z 31. mája 2023 sp. zn. 6Cdo/66/2021 rozsudok odvolacieho súdu z 25. júna 2019 sp. zn. 5Co/122/2018 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

4. Odvolací súd následne uznesením z 30. novembra 2023 sp. zn. 5Co/51/2023 zrušil rozsudok súdu

prvej inštancie a vec vrátil na ďalšie konanie jemu.

5. Proti takémuto uzneseniu odvolacieho súdu podali žalobcovia 1/ a 2/ (ďalej aj „dovolatelia“) dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzovali z ustanovení § 420 písm. b) a f) CSP. K vade podľa § 420 ods. 1 písm. b) CSP uviedli, že odvolací súd (ako aj dovolací súd) rozhodol vo veci napriek tomu, že žalovaný 2/ Z. V. zomrel XX. M. XXXX, pričom mal podľa povahy sporu posúdiť, či má konanie zastaviť, alebo v ňom môže pokračovať. Doplnili, že nakoľko sa jedná o majetkový spor, súd mal rozhodnúť o pokračovaní s dedičmi strany, prípadne s tými, na ktorých podľa výsledku dedičského konania prešlo právo alebo povinnosť, o ktorú v konaní ide, a to len čo sa skončilo konanie o dedičstve. K vade podľa § 420 písm. f) CSP uviedli, že odvolací súd sa napriek výslovnému príkazu urobenému súčasťou ustanovenia § 387 ods. 3 CSP nevysporiadal v odôvodnení svojho rozsudku (? - uznesenia) s tvrdeniami žalovaných, uvedenými v odvolaní, ktoré bez ďalšieho nešlo označiť za nepodstatné. Na základe uvedených skutočností navrhli, aby dovolací súd napadnuté uznesenie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a žalobcom priznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

6. Žalovaná 1/ navrhla dovolanie odmietnuť ako neprípustné.

7. Už v priebehu prvého dovolacieho konania v tejto veci (XX. M. XXXX) žalovaný 2/ zomrel. Z uznesenia Okresného súdu Stará Ľubovňa z 27. mája 2022 sp. zn. 5D/110/2022 (vydaného v konaní o dedičstve po žalovanom 2/) vyplýva, že jeho právnymi nástupcami sú D. E., rodená V., narodená XX. M.X. XXXX, trvale bytom Š. Z. XXX (vystupujúca už v spore ako žalovaná 1/) a Z. V., narodený XX. Z. XXXX, trvale bytom Š. Z. XX.

8. Podľa § 438 ods. 1 CSP pre konanie na dovolacom súde sa primerane použijú ustanovenia o konaní pred súdom prvej inštancie, ak zákon neustanovuje inak.

9. Podľa § 61 CSP procesnú subjektivitu má ten, kto má spôsobilosť na práva a povinnosti; inak len ten, komu ju zákon priznáva.

10. Podľa § 63 ods. 1 a 2 CSP ak strana zomrie počas konania skôr, ako sa konanie právoplatne skončí, súd posúdi podľa povahy sporu, či má konanie zastaviť, alebo či v ňom môže pokračovať. V konaní súd pokračuje najmä vtedy, ak ide o majetkový spor. Súd rozhodne, že v konaní pokračuje s dedičmi strany, prípadne s tými, na ktorých podľa výsledku dedičského konania prešlo právo alebo povinnosť, o ktorú v konaní ide, a to len čo sa skončí konanie o dedičstve.

11. V zmysle uvedeného preto najvyšší súd rozhodol o pokračovaní v dovolacom konaní s tým právnym nástupcom žalovaného 2/, ktorý stranou tohto sporu dosiaľ nebol - tak, ako vyplýva z výroku I. tohto uznesenia.

12. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, zastúpená v súlade s § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443, časť vety pred bodkočiarkou CSP), preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie žalobcov je potrebné odmietnuť, pretože smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné [§ 447 písm. c) CSP]. Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) dovolací súd uvádza nasledovné:

13. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

14. V zmysle § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak v konaní došlo k niektorej z procesných väd zmätočnosti, ktoré sú vymenované v ustanoveniach § 420 písm. a) až f) CSP. Základným (a spoločným) znakom všetkých rozhodnutí odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné podľa § 420 CSP je to, že ide buď o rozhodnutie vo veci samej, alebo o rozhodnutie, ktorým sa konanie končí. Pokiaľ sa dovolaním napáda rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré nie je rozhodnutím vo veci samej, ani rozhodnutím, ktorým sa konanie končí, je z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. a) až f) CSP irelevantné, či k dovolateľom namietanej procesnej vade došlo alebo nedošlo.

15. Žalobcovia dovolanie podali proti uzneseniu, ktorým odvolací súd zrušil uznesenie súdu prvej inštancie a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Z uvedeného je zrejmé, že v prípade napádaného uznesenia sa nejedná o rozhodnutie vo veci samej, ani o rozhodnutie, ktorým sa konanie končí. V dôsledku zrušenia rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolacím súdom a vrátenia mu veci na ďalšie konanie nie je vec právoplatne skončená a súd prvej inštancie znovu o nej koná a rozhoduje. Uznesenie odvolacieho súdu zrušujúce rozsudok súdu prvej inštancie a vec mu vracajúce na ďalšie konanie, je síce výsledkom vecného prejednania veci (odvolania), nie však konečným rozhodnutím o právach a povinnostiach strán, pričom tu nejde ani o rozhodnutie vo veci samej (ktorým v tu uvádzanej súvislosti treba rozumieť len užší význam pojmu, teda rozsudok a iba celkom výnimočne uznesenie - ktorými dochádza buď k potvrdeniu alebo zmene preskúmaného rozhodnutia súdu prvej inštancie).

16. V súvislosti s podaným dovolaním smerujúcim proti zrušujúcemu rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým bola aj vec vrátená súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, dovolací súd poukazuje pritom i na uznesenie najvyššieho súdu z 19. januára 2017 sp. zn. 3Cdo/236/2016, publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 19/2017, ktorého právna veta znie: „Dovolanie proti uzneseniu, ktorým odvolací súd zrušil rozhodnutie súdu prvej inštancie a vec mu vrátil na ďalšie konanie, nie je rozhodnutím odvolacieho súdu vo veci samej, ani rozhodnutím, ktorým sa konanie končí, proti ktorým je dovolanie prípustné v zmysle ustanovenia § 420 Civilného sporového poriadku“; teda na judikát, v rámci ktorého došlo práve k sformulovaniu tej tézy, že tzv. kasačné uznesenie odvolacieho súdu nevykazuje ani znaky rozhodnutia vo veci samej (okrem toho, že nejde ani o rozhodnutie končiace konanie - tu rozumej ako celok, hocako tu možno súhlasiť s výhradou, že o rozhodnutie končiace odvolacie konanie naopak ide).

17. Treba zdôrazniť, že samotná povaha uznesenia odvolacieho súdu o zrušení rozhodnutia súdu prvej inštancie a vrátení veci tomuto súdu na ďalšie konanie otvára sporovým stranám možnosť v pokračujúcom spore uplatniť všetky svoje procesné práva vrátane práv na využitie riadnych, prípadne aj mimoriadnych opravných prostriedkov.

18. Najvyšší súd vzhľadom na uvedené dovolanie žalobcov ako neprípustné odmietol podľa § 447 písm. c) CSP a to bez skúmania, či v konaní došlo k dovolateľmi namietanej procesnej nesprávnosti.

19. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

20. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.